Myndigheten
för civilt försvar

Vägledning

Statsbidrag till förebyggande åtgärder mot naturolyckor

Regler och riktlinjer för ansökan

Statsbidrag till förebyggande åtgärder mot naturolyckor

Myndigheten för civilt försvar
651 81 Karlstad

Sektionen för arbete med naturolyckor och klimatanpassning

Publikationsnummer: MCF0211 – november 2026
ISBN-nummer: 978-91-7927-797-0

Förord

Klimatförändringarna innebär att arbetet med förebyggande åtgärder mot naturolyckor och klimatanpassning blir allt viktigare. Har din kommun bebyggelse som hotas av naturolycka, områden där marken har för låg stabilitet och behöver förstärkas eller områden som behöver skydd mot översvämningar från sjöar, vattendrag, stigande hav eller skyfall? Då har kommunen möjlighet att söka statligt bidrag till förebyggande åtgärder.

Förebyggande insatser är avgörande för att minska såväl framtida skadekostnader som påverkan på miljö och människors hälsa och är därmed ofta ekonomiskt fördelaktiga. I Sverige finns områden som på grund av läge, topografi och markens egenskaper utgör riskområden för översvämning, ras, skred eller erosion. Sådana naturolyckor kan medföra stor påverkan på samhället.

För bebyggda områden där risken för naturolyckor är särskilt stor har staten anslagit medel för förebyggande åtgärder, bland annat för att anpassa Sverige till effekter som följer av ett förändrat klimat. Kommuner kan söka bidrag från detta anslag hos Myndigheten för civilt försvar.

Karlstad, reviderad 2026-11-10

Mette Lindahl Olsson
Sektionschef, sektionen för arbete med naturolyckor och klimatanpassning

Innehåll

1. Inledning 5
1.1 Målgrupp 5

2. Regler för bidraget 6
2.1 Övergripande principer 6
2.2 Bidragets storlek 6
2.3 När och hur kan kommunen ansöka? 7
2.4 Vad gäller när kommunen samarbetar med andra aktörer? 7

3. Vad kan bidrag sökas för? 8
3.1 Exempel på kostnader som kan vara bidragsberättigade 8
3.2 Exempel på kostnader som inte är bidragsberättigade 8

4. Förberedelser inför ansökan 10
4.1 Kartunderlag och vägledning 10
4.2 Utredningar inför en åtgärd 11

5. Vad ska ansökan innehålla? 12

6. Handläggning av ansökan 13
6.1 Utbetalning av statsbidrag 13
6.2 Komplettering och redovisning 13
6.2.1 Delredovisning 14
6.2.2 Slutredovisning av åtgärderna 14
6.2.3 Slutredovisning när kommunen samarbetar med andra aktörer 15
6.3 Återbetalning och återkrav 15

Bilaga 1 – Om e-tjänsterna 16

Bilaga 2 – Vad ska lämnas in i ansökan? 18

Information, länkar och kontaktuppgifter 27

1. Inledning

I Sverige finns områden som på grund av läge, topografi och markens egenskaper utgör riskområden för översvämning, ras, skred eller erosion. Hos Myndigheten för civilt försvar kan kommuner söka statsbidrag för att genomföra förebyggande åtgärder i syfte att minska risken för naturolyckor i befintlig bebyggelse. Förebyggande insatser är avgörande för att minska framtida skadekostnader och är därmed ofta ekonomiskt fördelaktiga. Klimatförändringarna innebär att det förebyggande arbetet och klimatanpassning blir allt viktigare. Klimatanpassning är en del i att uppnå regeringens målbild 2030 om ett motstånds- och konkurrenskraftigt Sverige. Om vårt samhälle är bättre rustat för att möta naturolyckor och klimatförändringar stärks även vårt civila försvar.

1.1 Målgrupp

Denna vägledning vänder sig till dig som exempelvis arbetar med samhällsplanering, projektledning eller riskhantering inom en kommun och vill veta mer om vilka typer av förebyggande åtgärder som kan vara bidragsberättigade, hur och när man ansöker och vilka underlag som behövs.

Vägledningen innehåller också information till dig vars kommun har beviljats bidrag och som ska göra en del- eller slutredovisning av åtgärden.

2. Regler för bidraget

Statsbidrag kan lämnas till kommuner som vidtar förebyggande åtgärder mot naturolyckor. Reglerna för bidraget bestäms av förordning (SFS 2022:1395) om statsbidrag till kommuner för förebyggande åtgärder mot naturolyckor.

2.1 Övergripande principer

De övergripande principerna för bidraget är följande:

- Endast **kommuner** kan ansöka om bidraget.
- Kommuner kan söka bidrag för kostnader för **fysiska åtgärder** som utförs eller avses bli utförda för att **förebygga eller minska risken för naturolyckor** i **befintlig bebyggelse**.
- Bidraget omfattar olyckor som beror på naturhändelser i form av **översvämning, ras, skred** eller **erosion**.
- Bidraget som lämnas ska syfta till att **värna människors liv** och **hälsa**, **hindra skador på egendom** och **miljö**, **upprätthålla samhällsviktig verksamhet**, eller **anpassa samhället till de effekter som följer av ett förändrat klimat**.
- Bidrag kan ges för de kostnader kommunen har för att utföra den förebyggande åtgärden samt de utredningar som behövs för att den förebyggande åtgärden ska kunna vidtas. Läs mer om åtgärder där fler aktörer samarbetar på nästa sida.

2.2 Bidragets storlek

Statsbidragets storlek beslutas årligen av regeringen och är cirka 500 miljoner kronor per år.

- Bidrag kan lämnas för upp till 60 procent av kostnaden för åtgärden och övriga bidragsberättigade kostnader.
- Bidraget får kombineras med andra former av stöd så länge de inte överskrider den totala kostnaden för åtgärden. Information om andra finansieringsmöjligheter finns exempelvis på webbplatsen klimatanpassning.se

2.3 När och hur kan kommunen ansöka?

Det finns två ansökningsperioder per år, en i början av året och en under sommaren. Exakta datum presenteras på myndighetens webbsida för ansökan om statsbidrag.

Ansökan lämnas in via en e-tjänst i vår e-tjänsteportal. E-tjänsten är bara öppen under ansökningsperioderna och stänger klockan 17 den sista dagen. Läs om hur du använder e-tjänsten i bilaga 1 till denna vägledning. På webbsidan för ansökan om statsbidrag kan du se en utskrift över hur e-tjänsten ser ut.

2.4 Vad gäller när kommunen samarbetar med andra aktörer?

Enligt förordningen är det enbart kommunen som kan ansöka om detta statsbidrag. Förordningen reglerar dock inte vem som beställer eller utför åtgärden. Bidrag kan lämnas för upp till 60 procent av kostnaden för åtgärden.

Om bidrag söks för åtgärder där kommunen samarbetar med andra aktörer är det viktigt att det framgår av ansökan. Det är alltid kommunen som ansvarar för ansökan och utbetalning av bidraget sker till kommunen.

Det maximala bidragsbeloppet för en åtgärd som genomförs av flera aktörer beräknas utifrån hela kostnaden för den förebyggande åtgärden. Det bidragsbelopp som kan beviljas får inte överstiga de kostnader som kommunen haft för åtgärden. Vid slutredovisningen ska kommunens nedlagda kostnader finnas med i utdraget ur kommunens huvudbok, se kapitel 6.2.3.

Räkneexempel:

Kommunen utför en förebyggande åtgärd tillsammans med en region. Totalkostnaden är tio miljoner kronor och parterna står för halva kostnaden var.

Teoretiskt maximalt bidragsbelopp är då sex miljoner kronor men eftersom kommunen bara haft kostnader för fem miljoner kronor är det fem miljoner kronor som kan delas ut som mest till kommunen.

3. Vad kan bidrag sökas för?

När kommunen ansöker om bidrag ska det framgå vilka kostnader som ansökan omfattar. Nedan ges exempel på kostnader som kan vara bidragsberättigade samt exempel på de som inte är bidragsberättigade.

3.1 Exempel på kostnader som kan vara bidragsberättigade

- Material- och arbetskostnader kopplade till genomförandet av åtgärden.
- Kostnader för utredningar och eventuella tillståndsprocesser som behövs för att den förebyggande åtgärden ska kunna vidtas.
- Kostnader som uppstår i samband med utförandet av åtgärden för att återställa mark eller anläggningar till ursprunglig standard.

3.2 Exempel på kostnader som inte är bidragsberättigade

- Kostnader som avser skydd av ny eller planerad bebyggelse.
- Kostnader som inte är direkt kopplade till själva riskreduceringsåtgärden.
- Kostnader för temporära åtgärder, exempelvis flyttbara översvämningsbarriärer och pumpar.
- Kostnader för åtgärder som ryms inom VA-huvudmannaansvaret.
- Kostnader för underhåll.
- Kostnader som avser andra naturolyckor än ras, skred, erosion och översvämning.
- Kostnader för åtgärder som syftar till annat än förebyggande av naturolyckor.
- Övergripande studier och riskanalyser som syftar till att identifiera risker för naturolyckor, exempelvis en skyfallsplan.

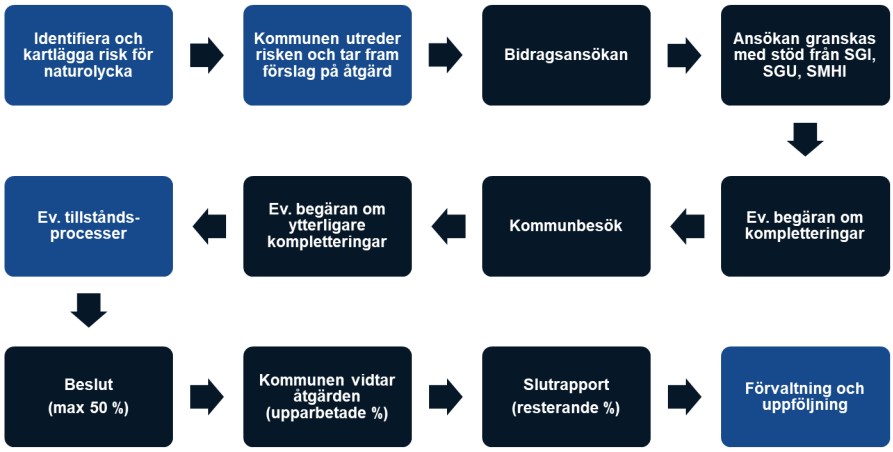
Exempel på ansökan om översvämningsåtgärd

En kommun söker bidrag för att förebygga översvämning i ett område i sin centralort. Vid större regn ansamlas vatten vid en viktig huvudgata där det ligger olika verksamheter och en busstation. I projektet ingår att anlägga regnbäddar, uppdatera VA-ledningar så att de klarar ett 20-årsregn samt att genom ändrad höjdsättning bygga om gatan till en skyfallsled som kan leda bort ett klimatanpassat 100-årsregn. I samband med detta uppgraderar kommunen parkbänkar och gatubelysning. Kommunen anger kostnaden för hela projektet i ansökan.

Kommunens ansökan beviljas. Kostnader för att bygga om gatukroppen i syfte att hantera skyfallsregnet samt kostnader för återställande av parkbänkar och belysning, som behöver tas bort för att utföra åtgärden, är bidragsberättigade. Eventuell standardhöjning på bänkar och belysning ersätts ej. Bidrag lämnas inte för uppdatering av VA-ledningar då det ryms inom VA-huvudmannaansvaret och inte heller för regnbäddar då dessa inte anses skydda mot naturolyckor utan omhändertar mindre regnmängder, inte skyfall.

4. Förberedelser inför ansökan

För att söka bidrag behöver risken för naturolyckan vara utredd och åtgärden utformad samt kostnadsberäknad. Kommunen behöver därmed genomföra olika förberedelser som ligger utanför själva bidragsprocessen, se illustrationen nedan.

Figur 1 Illustration av hur det går till att ansöka om statsbidrag, inklusive kommunens förberedelser.

För att avgöra om din ansökan är redo att lämnas in kan du använda dig av checklistan som finns på webbsidan Så här ansöker du om statsbidrag för naturolyckor.

4.1 Kartunderlag och vägledning

För att identifiera och utreda risker kan kommunen använda kartunderlag framtagna av oss eller andra myndigheter. Några exempel är de översiktliga karteringar av markens stabilitet inom bebyggda områden samt karteringar av översvämningshotade områden som Myndigheten för civilt försvar utför.

Andra kartunderlag för ras, skred och erosion har tagits fram av Statens geotekniska institut (SGI) och Sveriges geologiska undersökning (SGU). En övergripande vägledning över underlagen för ras, skred och erosion har tagits fram av SGI (SGI Vägledning 1, utgåva 5). Det finns också en myndighetsgemensam kartvisningstjänst för ras skred och erosion.

Läs mer om karteringar och kartunderlag på våra webbsidor:

- Översiktlig stabilitetskartering finkorniga jordarter
- Översiktlig stabilitetskartering i morän och grova jordar
- Översvämningskarteringar
- Vägledning om skyfallskartering

I Boverkets kunskapsbank om plan- och bygglagen finns bland annat principer om riskbedömning på sidorna Klimatrisker i översiktsplanering och Tillsynsvägledning om naturolyckor.

Naturvårdsverket har information om naturbaserade lösningar samt om kartläggning av områden som kan vara viktiga för att begränsa översvämningar, höga temperaturer eller erosion (Naturbaserade lösningar samt Faktablad Mark- och vattenområden som resurs för reglering av vattenflöden i anslutning till riskområden).

De flesta förebyggande åtgärder kräver någon form av tillstånd eller myndighetsbeslut. Myndigheten för civilt försvar har sammanställt ett faktablad med information om de vanligaste tillstånden som kan behövas vid genomförande av förebyggande åtgärder mot naturolyckor. För att utföra åtgärder kan det även vara viktigt att rådighet och åtkomst till mark- och vattenområden är klarlagd. Dessa frågor hanteras exempelvis i processen för tillståndsansökan för vattenverksamhet och inte specifikt i ansökan om statsbidrag.

4.2 Utredningar inför en åtgärd

För val och utformning av åtgärd krävs olika utredningar beroende på om åtgärden avser att förebygga översvämning ras, skred eller erosion. Läs mer om hur utredningarna bör utföras och redovisas i ansökan i bilaga 2.

5. Vad ska ansökan innehålla?

En ansökan ska innehålla uppgifter om vad som ska skyddas, varför åtgärden har valts och hur den ska konstrueras. Använd checklistan på mcf.se för att se om din kommun är redo att ansöka.

Exempel på uppgifter som efterfrågas i e-tjänsten är

- åtgärdens namn och vilken typ av naturolycka som avses
- uppgifter om vad som skyddas och vilken eller vilka åtgärder som har valts
- beskrivning av risken som ska förebyggas
- beskrivning av åtgärdens effekt för den befintliga bebyggelsen
- uppgift om åtgärden ligger inom, eller skyddar, ett utpekat riskområde
- detaljerad beskrivning av åtgärden inklusive kartor, ritningar och vilka beräkningar som legat till grund för val och utformning
- start- och sluttidpunkt för genomförande av åtgärden
- uppgift om åtgärdens kostnad och eventuell annan finansiering
- bedömning av kostnad och nytta
- uppgift om tillstånd, dispenser eller anmälan som krävs för att genomföra åtgärden.

En detaljerad beskrivning av vad en ansökan ska innehålla och vilka bilagor som ska bifogas finns i bilaga 2.

Det underlag som kommunen lämnar in i samband med ansökan blir en allmän handling. Kommunen bör bedöma och markera eventuella uppgifter som bedöms omfattas av sekretess med hänvisning till offentlighets- och sekretesslag (2009:400). Behöver kommunen lämna in underlag som är säkerhetsskyddsklassificerad, och som därför behöver hanteras på särskilt sätt, ska kontakt tas med oss via registrator@mcf.se innan underlaget lämnas in.

6. Handläggning av ansökan

Handläggning påbörjas när ansökningsperioden har avslutats i början av mars respektive september. Vid behov bidrar SGI med geotekniskt expertstöd liksom Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut (SMHI) med hydrologiskt expertstöd i granskningen. För åtgärder som avser erosion medverkar SGU.

Om en ansökan behöver kompletteras kontaktar vi kommunen. Ofta genomförs ett digitalt möte för att diskutera ansökan och i vissa fall genomförs platsbesök.

En ansökan kan tidigast beviljas när alla eventuella kompletteringar har lämnats in och granskats och när det inte kvarstår några uppenbara hinder för att åtgärden ska kunna utföras. Om åtgärden kräver tillstånd kan ansökan om statsbidrag beviljas först när tillstånd har meddelats, exempelvis om åtgärden ska prövas i miljödomstol. Det kan även vara beslut om detaljplan som inväntas. Om en ansökan inte är klar för beslut under det år som den har lämnats in fortsätter handläggningen under nästkommande år.

Inför beslut gör vi en samlad bedömning och prioritering av inkomna ansökningar för att fördela de tillgängliga medlen till de objekt som bedöms ha bäst förutsättningar att på ett varaktigt sätt uppfylla syftet med stödet. Vi beaktar om åtgärden minskar risker i ett identifierat riskområde och om åtgärden har prioriterats i plan eller program, exempelvis riskhanteringsplan eller översiktsplan.

I beslut om bidrag finns villkor om när åtgärden ska färdigställas samt hur och när slutredovisning ska ske. Ett beslut om bidrag kan även innehålla vissa rekommendationer, t.ex. angående markens framtida användning och belastning. Om förändringar av projektet görs eller en försening uppstår ska kommunen så snart som möjligt meddela detta till oss.

6.1 Utbetalning av statsbidrag

När en ansökan har beviljats får högst halva bidraget betalas ut i förskott. Därefter sker antingen ytterligare utbetalning i samband med en eller flera delredovisningar eller så utbetalas hela det resterande bidraget ut vid slutredovisningen. Minst 20 procent av bidraget betalas ut först efter att en slutredovisning har lämnats in och godkänts.

6.2 Komplettering och redovisning

Kompletteringar och redovisningar lämnas in via en separat e-tjänst. **E-tjänsten för komplettering och redovisning** är alltid öppen och genom att fylla i aktuellt ärendenummer så registreras uppgifter och filer på rätt ärende.

6.2.1 Delredovisning

Om ett projekt pågår under flera år kan kommunen behöva lämna in en eller flera delredovisningar av projektets status och upparbetade kostnader. Det framgår av beslutet om en delredovisning krävs.

6.2.2 Slutredovisning av åtgärderna

När åtgärderna har färdigställts ska kommunen lämna en slutredovisning inom sex månader om inget annat har beslutats. Slutredovisningen lämnas in via E-tjänst för komplettering och redovisning och ska innehålla följande:

- en ekonomisk redovisning av hur bidraget använts
- en sammanfattning av genomförda åtgärder
- handlingar som visar den färdigställda åtgärden såsom relationsritningar och slutbesiktningsprotokoll
- foton på platsen före och efter genomförd åtgärd.

Den ekonomiska redovisningen ska innehålla utdrag ur huvudboken från kommunens ekonomisystem som visar kommunens kostnader (en sammanställning över verifikationer och fakturor gärna i Excel-format) samt kopior av alla verifikationer/fakturor. För att få ersättning för egen nedlagd tid ska kommunen lämna in underlag som visar hur kostnaden är beräknad, exempelvis genom lönespecifikation och uppgift om nedlagd tid, om detta inte framgår av huvudboken.

I sammanfattningen av genomförda åtgärder beskrivs projektet och genomförandet kortfattat samt hur åtgärden har bidragit till att minska risken. Det kan exempelvis uttryckas som ”att åtgärden är dimensionerad för att klara ett klimatanpassat 100-årsregn”. Om de genomförda åtgärderna avviker från det som angivits i ansökningshandlingarna ska de alternativa åtgärderna beskrivas och beräkningar som verifierar att åtgärderna ger motsvarande effekt ska lämnas in.

De foton som kommunen lämnar in kan komma att publiceras i en karttjänst över beviljade åtgärder på vår hemsida. Kommunen ska ange om myndigheten tillåts att publicera inlämnade foton. Namn på fotograf anges om så önskas.

I granskningen av slutredovisningen jämför vi de redovisade kostnaderna med de kostnader som bidragsbeloppet baserades på när kommunen beviljades bidrag. Om åtgärden har blivit billigare justeras det totala bidragsbeloppet så att det inte överstiger 60 procent av åtgärdens kostnad. Om åtgärden har blivit dyrare kan det finnas möjlighet att få bidrag för fördyrningen, men det beslutas från fall till fall utifrån tillgängliga medel och prioritering vid beslutstillfället. Kommunen ska förklara och motivera eventuella kostnadsavvikelser i den ekonomiska redovisningen.

6.2.3 Slutredovisning när kommunen samarbetar med andra aktörer

Kommunen slutredovisar åtgärden på samma sätt som ovan men den ekonomiska redovisningen ska innehålla följande:

- en sammanställning där det framgår hur kostnaden för åtgärden har fördelats mellan kommunen och andra aktörer,
- ett utdrag ur huvudboken från kommunens ekonomisystem som visar kommunens kostnader samt
- alla fakturor, både de som har belastat kommunen och de som har belastat andra aktörer, så att vi kan verifiera att beviljat bidrag som mest uppgår till 60 procent av åtgärdens hela kostnad.

Kommunen kan aldrig erhålla ett större bidrag än egen nedlagd kostnad.

6.3 Återbetalning och återkrav

Om åtgärderna inte utförs eller om kommunen inte följer villkoren i beslutet har Myndigheten för civilt försvar rätt att besluta om att helt eller delvis återta bidraget.

Bilaga 1 – Om e-tjänsterna

Denna bilaga innehåller information om e-tjänsterna som används för ansökan respektive komplettering och redovisning.

Övergripande information

Det underlag som kommunen lämnar in i samband med ansökan blir en allmän handling. Se i kapitel 5 om hantering av uppgifter som omfattas av sekretess eller är säkerhetsskyddsklassificerade. Ta gärna en dialog med oss innan för att se om och när uppgifterna är nödvändiga i handläggningen.

För att sprida kunskap om förebyggande åtgärder mot naturolyckor finns information om beviljade åtgärder i en karttjänst på myndighetens webbplats. Här publiceras även foton på åtgärden. Om du bifogar foton, ange om kommunen ger oss tillåtelse att publicera insända foton.

Inloggning via e-legitimation

För att komma åt e-tjänsten behöver du logga in med hjälp av e-legitimation. De e-legitimationer som i dagsläget går att använda är BankID, Freja eID och Foreign eID (europeisk e-legitimation). Listan över möjliga e-legitimationer kommer att utökas efter hand, t.ex. kommer det i framtiden att finnas möjlighet att logga in med hjälp av e-legitimation kopplad till den myndighet du tillhör. Inloggningen är ett sätt att säkerställa att ansökningarna som kommer in till oss via e-tjänsten är autentiska. Du signerar också ansökan med hjälp av e-legitimation när du skickar in den, både för att visa att uppgifterna du angivit stämmer, och för att godkänna att vi behandlar dina personuppgifter enligt GDPR. Alla fortsatta kontakter med kommunen kommer att ske via e-post och/eller telefon till den kontaktperson som finns angiven i formuläret. Ansökan är alltså inte knuten till dig som skickat in den via e-tjänsten.

Autosparfunktion

I e-tjänsten finns en så kallad autospar-funktionalitet. Det betyder att du kan logga in och påbörja din ansökan, för att sedan vid ett senare tillfälle fortsätta med densamma och skicka in den. Alla uppgifter du lägger in i e-tjänsten kommer automatiskt att sparas och du kommer åt det nästa gång du loggar in i e-tjänsten. Om du vid ett tidigare tillfälle påbörjat din ansökan, kommer du nästa gång du startar upp e-tjänsten att få en fråga om du vill fortsätta med din påbörjade ansökan eller starta upp en ny. Du kan endast ha en ansökan på gång vid ett och samma tillfälle. Din ansökan är inte mottagen av oss förrän du skickat in den, det betyder att de autosparade uppgifterna varken är inkomna eller åtkomliga för oss, utan endast för dig som påbörjat ansökan.

Efter att du har skickat in din ansökan kan du hitta information om den under fliken Mina Ärenden i vår e-tjänsteportal Där kan du se en sammanfattning av din ansökan men du kan inte se bilagorna som har bifogats. Spara därför din ansökan, förslagsvis i kommunens diarium.

Bilaga 2 – Vad ska lämnas in i ansökan?

Denna bilaga beskriver vilka uppgifter och bilagor som ska lämnas i ansökan, använd den gärna parallellt med att du fyller i e-tjänsten.

Grunduppgifter

Här fyller du i grunduppgifter om den sökande kommunen samt namn och kontaktuppgifter till den person som ansvarar för fortsatt kontakt med oss.

Uppgifter om åtgärden

Här fyller du i åtgärdens namn, vilken eller vilka typer av naturolyckor den gäller. För bergras finns en egen underkategori inom Ras och skred.

Lokalisering

Platsen där åtgärden utförs anges med koordinater enligt SWEREF 99 TM.

Kostnader

Med total kostnad avses beräknad kostnad för den förebyggande åtgärden inklusive kostnader för eventuella utredningar som krävs för att genomföra den förebyggande åtgärden. Ange hur stor andel av åtgärdens totala kostnad som kommunen söker bidrag för (max 60 procent).

Finns det annan finansiering?

Om annan finansiering har sökts eller beviljats för åtgärden ska detta anges här. Om andra än kommunen är med och finansierar åtgärden ska fördelningen anges här och även presenteras i bilaga Kostnadsberäkningar nedan.

Sammanfattande beskrivning av åtgärden

Här beskriver du vilken åtgärd som ska utföras, vad som ligger till grund för val av åtgärd och hur den ska genomföras. Ange om åtgärden finns förankrad i kommunal strategi eller plan. För översvämning; ange återkomsttiden för den händelse som åtgärden ska skydda mot.

Åtgärdens planerade start och slut

Ange planerad starttid och sluttid för genomförandet av åtgärden (år och månad).

I vilket skede är projektet när ansökan lämnas in?

Beskriv hur långt kommunen har kommit i sin planering av åtgärden. Är det exempelvis principskisser som bifogas ansökan eller är åtgärden projekterad? När förväntas eventuell upphandling av entreprenör ske?

Kräver åtgärden några tillstånd?

Här kan eventuella uppgifter om tillstånd, dispenser eller anmälan som krävs för att genomföra åtgärden lämnas, exempelvis tillstånd för vattenverksamhet. Beskriv om dessa har beviljats eller inväntas.

Är åtgärden en naturbaserad lösning?

Beskriv om åtgärden är eller innehåller en naturbaserad lösning. Enligt Naturvårdsverket är naturbaserade lösningar ”multifunktionella och kostnadseffektiva åtgärder för att hantera olika samhällsutmaningar genom att skydda, utveckla eller skapa ekosystem samtidigt som biologisk mångfald och mänskligt välbefinnande främjas”. Läs mer i Naturvårdsverkets vägledning.

Uppgifter om risken som ska förebyggas

Platsen och naturhändelsen

Beskriv platsen och naturhändelsen som utgör hotet och sannolikheten att en olycka kan inträffa. En längre beskrivning lämnas i den bifogade riskbedömningsbilagan.

Konsekvenser och intressen

Beskriv konsekvenserna som naturhändelsen skulle kunna innebära inklusive de intressen, objekt och funktioner som åtgärden avser att skydda. Det är viktigt att de allmänna intressen som skyddas anges, såsom människors liv och hälsa, egendom, miljö, samhällsviktig verksamhet m.m.

Berör åtgärden utpekade riskområden?

Här besvaras om åtgärden ligger i, eller skyddar ett utpekat riskområde. Det kan vara ett nationellt utpekat område över riskområden för ras, skred, erosion och översvämning eller områden med betydande översvämningsrisk enligt översvämningsförordningen. Det kan också vara ett område som är utpekat i en regional eller lokal plan, t.ex. riskhanteringsplan eller kommunens översiktsplan. Båda valen kan kryssas i. Om ja, beskriv vilket typ av kategori av riskområde det är.

Antal personer och byggnader som skyddas

Ange hur många människor som skyddas av åtgärden under dagen respektive natten. Ange antalet byggnader inom varje kategori som skyddas av åtgärden. Använd GIS och Lantmäteriets objekttypskatalog för att uppskatta antal inom aktuellt område.

Skyddas värdefull natur- eller kulturmiljö av åtgärden?

Om åtgärden skyddar värdefull miljö anges det här.

Bedömning av kostnad och nytta

Kommunens bedömning av åtgärdens kostnad kontra nytta beskrivs kortfattat.

Innebär åtgärden anpassning till effekter som följer av ett förändrat klimat?

Beskriv om, och i så fall hur, åtgärden har tagit hänsyn till de effekter som följer av ett förändrat klimat. Ta exempelvis hjälp av SMHI:s klimatscenariotjänst för att beskriva problembilden och säkerhetsnivå.

Åtgärdens varaktighet

Uppge åtgärdens beräknade livslängd och hur den kommer att förvaltas över tid. Beskriv hur åtgärden kommer att minska risken för naturolyckor på kort, mellan och lång sikt (exempelvis 20, 50 och 100+ år) samt i förhållande till ett förändrat klimat.

Berör åtgärden förorenad mark?

Om åtgärden berör ett område med förorenad mark ska det anges här.

Om bilagor

Till ansökan bifogas ett antal bilagor. Vilka bilagor beror på vilken typ av natur-olycka som åtgärden gäller. Namnge bilagorna och bifoga gärna en förteckning. Är bilagan ett omfattande dokument varav bara delar är relevanta för ansökan, så skriv en hänvisning eller skicka bara in valda delar. Bifoga ej samma dokument flera gånger, skriv istället en hänvisning till delar av redan bifogat dokument.

Bilagor Allmänt

Karta som visar åtgärdens lokalisering och placering

Bifoga en eller flera kartor som visar åtgärdens lokalisering i pdf, jpeg eller gif.

Karta över området där risken ska förebyggas, t.ex. skredriskområde eller översvämningsyta

Bifoga en eller flera kartor i format pdf, jpeg eller gif som visar området där risken ska förebyggas, dvs. där åtgärden ger effekt.

Detaljerad beskrivning av åtgärden inkl. beräkningar, ritningar m.m.

Utveckla beskrivningen av åtgärden. Bifoga underlag som beskriver åtgärden i detalj, exempelvis ritningar i plan och sektion som visar åtgärdens utformning, grundläggning, nivåer, etc.

Kostnadsberäkningar

Lämna en sammanställning av de beräkningar som ligger till grund för kommunens kostnader. Finns andra finansiärer av åtgärden ska fördelningen för olika delkostnader framgå.

Tidplan för åtgärdens genomförande

Bifoga en så detaljerad tidplan över projektet som möjligt, t.ex. i form av ett Ganttschema.

Bilagor Riskbedömning

Riskbedömning - riskinventering, riskanalys och riskvärdering

Bifoga underlag som ligger till grund för kommunens bedömning av den risk för naturolycka som ska förebyggas. Beskriv och visa på vilket sätt och var risken minskas i befintlig bebyggelse efter att åtgärden är genomförd. Vad kommer att skyddas? Vilka risker kvarstår? Om det finns geografiska, tekniska eller andra begränsningar som gör att risken inte helt kan förebyggas ska detta beskrivas.

Utdrag ur strategier, planer eller program relevanta för åtgärden

Här lämnas uppgifter om åtgärden är förankrad i riktlinjer, strategier eller planer såsom klimatanpassningsplan, riskhanteringsplan, översiktsplan eller vattentjänstplan etc. OBS: Välj ut eller hänvisa till aktuella stycken/kapitel.

Bedömning av kostnad och nytta

Kommunens bedömning av åtgärdens kostnad kontra nytta redovisas. Här kan en kostnadsnyttoanalys, samhällsekonomiska analyser, klimatkalkyler etc. för åtgärden lämnas.

Miljökonsekvensbeskrivning

Om en miljökonsekvensbeskrivning har tagits fram kan den bifogas här.

Bilagor Åtgärden

Om bilagor för ras och skred

Bilagorna ska innehålla information om befintliga förhållanden för att påvisa risken och behovet av åtgärder. De ska också innehålla en redovisning av förhållandena som följer av den föreslagna åtgärden och eventuella alternativ.

Den geotekniska utredningen som genomförs ska i normalfallet omfatta nivån fördjupad utredning enligt IEG rapport 4:2010. Vid enklare förhållanden och små åtgärder kan detaljerad utredningsnivå vara tillräcklig.

I SGI:s Vägledning 8 (ersätter Skredkommissionens rapport 3:95) ges rekommendationer kring hur släntstabilitetsutredningar kan utformas för att uppnå kraven i IEG:s dokument och för att erhålla utredningar med tillräcklig kvalitet och omfattning. För dimensionering av geokonstruktioner ska Boverkets och Transportstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om tillämpning av Eurokoder användas.

Tillämpningsdokument IEG rapport 6:2008 beskriver dimensionering av slänter och bankar men det finns fler tillämpningsdokument som kommunen kan behöva ta hänsyn till beroende på vad som ska dimensioneras.

I Svenska Geotekniska Föreningens kunskapsbank listas samtliga gällande tillämpningsdokument från IEG.

Mer information om geotekniska utredningar och konstruktionsregler finns på följande webbsidor:

Om Geoteknisk stabilitetsutredning i jord på SGI:s webbplats

Vägledning för stabilitetsutredningar på SGI:s webbplats (Vägledning 8)

Om Boverkets konstruktionsregler

Plan och byggregler för vägar och spårbunden trafik på Transportstyrelsens webbplats

På följande sidor beskrivs de bilagor som ska bifogas ansökan beroende på vilken åtgärd som avses.

Bilagor för åtgärder mot ras och skred

Geoteknisk PM och MUR (Markteknisk undersökningsrapport) med tillhörande bilagor och ritningar ska bifogas ansökan. Rekommendationer för hur Geoteknisk PM och MUR bör utformas finns i IEG tillämpningsdokument, se Svenska Geotekniska Föreningens kunskapsbank.

Geotekniskt PM bör bland annat redovisa

- stabiliteten för befintliga förhållanden för den slänt som avses åtgärdas
- primärt och sekundärt skredområde
- föreslagen åtgärd
- en jämförelse mellan föreslagen åtgärd och andra möjliga åtgärder.

Markteknisk undersökningsrapport (MUR) bör innehålla en redovisning av utförda fält- och laboratorieundersökningar. Samtliga bilagor och ritningar ska bifogas rapporten.

Bilagor specifikt för bergras

Ansökan ska innehålla en bergteknisk utredning/Bergtekniskt PM, den kan ligga som del i Geotekniskt PM och MUR. Riskanalysen i utredningen/PM bör innehålla följande delanalyser

- bergsläntens stabilitet och sannolikheten för att ras och blockutfall kan ske
- vilka områden som bedöms kunna påverkas av en sådan händelse
- sannolikheten att en eller flera människor drabbas (skadas eller förolyckas) av sådan händelse.
- vilka typer av åtgärder som kan minska risker, samt en värdering av deras effekt och kostnad. Även estetik och andra effekter bör värderas.

Bilagor specifikt för slamströmmar

Utredning av slamströmmar bör dessutom utföras och redovisas enligt metodik i SGI:s vägledning Stability and run-off conditions.

Dagvattenutredning med tillhörande bilagor och ritningar ska bifogas ansökan.

Observera att det inte finns någon egen underkategori för slamströmmar, dessa bilagor kan laddas upp som Bilagor – ras och skred.

Bilagor för åtgärder mot översvämning

Redovisning av statistisk återkomsttid för det flöde/nivå som åtgärden ska skydda mot

Ange återkomsttiden för den händelse som åtgärden ska skydda mot samt om återkomsttiden avser dagens eller ett framtida klimat. Här kan beräkningar som redovisar den statistiska återkomsttiden också lämnas. Om ansökan gäller översvämning till följd av nederbörd krävs att åtgärden skyddar mot en större händelse, till exempel ett 100-årsregn och inte ett vanligt regn, för att räknas som naturolycka. För information om hur extrema regn påverkas av klimatförändringen kan SMHI:s statistik för extrema korttidsregn användas som underlag för beräkningar.

Om ansökan avser ett fördröjningsmagasin/skyfallsdamm; beskriv hur länge vattnet förväntas bli kvar i dammen, om infiltration kommer att ske eller om dammen ska tömmas på annat sätt. Använd exempelvis SGU:s jordartskartor för bedömningen.

Om ansökan gäller skydd mot översvämning från havet; beskriv beräkningarna som leder fram till en viss skyddsnivå. Om framtida medelvattenstånd ingår i beräkningen, använd exempelvis aktuella data på kommunnivå på SMHI:s webbsida om Framtida medelvattenstånd och ange vald projektion. Om en extremnivå, det vill säga en stormflod med en viss återkomsttid används, se exempelvis beräkningar för olika mätstationer på SMHI:s webbsida om Högvattenhändelser idag och i framtiden och ange vald plats. Ange källhänvisning till dokument eller webbsida för samtliga underlag.

Redovisning av kartor med översvämningsutbredning vid valt flöde/nivå som åtgärden ska skydda mot

Till exempel i form av en översvämningskartering.

Redovisning av tidigare kända höga flöden samt dess konsekvenser

Här kan information som beskriver konsekvenser av tidigare inträffade översvämningar lämnas. Bifoga eventuella rapporter, kartor, fotografier etc.

Redovisning av hur dagvatten ska hanteras

Om åtgärden kan få konsekvenser för dagvattenhantering kan uppgifter lämnas här.

Redovisning av konsekvenser för markens stabilitet

Om åtgärden kan få konsekvenser för markens stabilitet ska detta redovisas här, t.ex. genom ett geotekniskt PM. Det är aktuellt när vallar eller andra konstruktioner utförs. Läs ovan i avsnittet om bilagor för ras och skred.

Bilagor för åtgärder mot erosion

Gäller ansökan erosionsskyddande åtgärder vid vattendrag/insjö eller kust ska ett geotekniskt PM avseende erosion bifogas. SGI:s Vägledning för erosionsutredningar i vattendrag, förstudie, kan användas.

Bifoga ett utdrag ur SGI:s vägledning/kartvisare för ras, skred och erosion. Det kan bifogas under Bilagor Allmänt.

För ärenden som gäller kusterosion i Skåne och Halland kan SGI:s kartvisare Kustens sårbarhet och Kustdataportal användas.

Information, länkar och kontaktuppgifter

Mer information om statsbidraget till kommuner för förebyggande åtgärder mot naturolyckor går att läsa på mcf.se.

Ansökan via e-tjänst

Via myndighetens e-tjänsteportal kan du lämna in din ansökan. Här skickar du även in kompletteringar, del-och slutredovisning för pågående ärenden.

Ta kontakt med oss om du av någon anledning inte har möjlighet att ansöka via e-tjänsten.

Kontakta oss

Kontakta oss gärna om du har frågor om statsbidraget.

E-post: registrator@mcf.se

Telefonnummer växel: 0771-240 240

Statsbidrag till förebyggande åtgärder mot naturolyckor

Regler och riktlinjer för ansökan

Myndigheten för civilt försvar